

Abstract

The aim of the thesis is to describe, analyse and discuss the development of spatial population dynamics in the Czech Republic between 1989 and 2007. Demographic structure and migration, the two components of spatial population dynamics, are analysed using two spatial dimensions, the urban-suburban-rural gradient and the core-periphery region distinction, using quantitative analyses, including gravity regression modelling of migration. The analysis primarily focuses on domestic migration as the main vehicle of spatial population dynamics. It discusses the structure, determinants, and temporal evolution of migration and its consequences on the population structure in different spatial categories. The thesis indicates that suburbanisation has recently become the main factor influencing Czech spatial population dynamics. The key factor determining migration destination is the social status of migrants, whereas age has only secondary importance. However, since Czechs are not very mobile, population dispersal is less large-scale than in Western-Europe. This explains why recent domestic migration patterns have had only a small measurable influence on the social or demographic structures of the population across spatial categories.

Key words: suburbanisation, domestic migration, gravity modelling, population structures, Czech regions, transformation

Abstrakt

Cílem této disertační práce je popsat, analyzovat a diskutovat vývoj prostorové dynamiky obyvatel v České republice mezi lety 1989 a 2007. Demografická struktura a migrace, dvě komponenty prostorové dynamiky obyvatel, jsou analyzovány ve dvou prostorových dimenzích, v gradientu město-suburbium-venkov a v regionálním rozlišení jádrových a periferních regionů, prostřednictvím kvalitativní analýzy, včetně gravitačního regresního modelu migrace. Analýza se zaměřuje především na vnitřní migraci jako hlavního hybatele prostorové dynamiky obyvatel. Zabývá se strukturou, determinanty migrace a jejím vývojem v čase a také jejími dopady na strukturu obyvatel v jednotlivých prostorových kategoriích. V disertaci je ukázáno, že suburbanizace se v poslední době stala nejdůležitějším faktorem ovlivňujícím prostorovou dynamiku obyvatel v České republice. Hlavním faktorem určujícím směr migrace je sociální status migrantů, zatímco jejich věk má pouze druhořadý význam. Nicméně, tím, že Češi nejsou příliš migračně aktivní, populační dekoncentrace dosahuje menších rozměrů a objemů než v západoevropských zemích. To vysvětluje, proč novodobé migrační trendy měly zatím jen malý měřitelný dopad na sociální a demografické struktury obyvatel jednotlivých prostorových kategorií.

Klíčová slova: suburbanizace, vnitřní migrace, gravitační regresní model, populační struktura, české regiony, transformace